

KAMUSAL ALANDA LİF SANATLARI*

Cafer ARSLAN*

ÖZET

Dünyanın birçok kentinde çok katlı binaların ve gökdelenlerin benzer nitelikler taşıdığı izlenmektedir. Büyük kentlerin mimarisinin biçimsel kimliksiz benzerlikleri, genel görünüm dokusu, sosyal dar alanlarda sıkışma psikolojisi ve gökyüzünün gökdelenlerle kapanma fobisi, insan yaşamını negatif etkileyen değişimlerdir. Kamusal alanda gerçekleştirilen lif özlü tekstil materyaller veya “kavramsal tekstil” sanat yapıtları, kentsel yaşamın sorunsal negatif yapısına, pozitif renkli alternatif önermeler sunarlar. Kamusal alan; sınıf farklılıkları ve ayrıcalıkları gözetilmeden, meydan, park, yeşil alanlar, sokak, cadde, müze, üniversite, toplu taşıma açık olan gar, metro, liman, iskele vb. toplumdaki bireylerin ortak kullanımına açık olan alanlardır. Kamusal alanda lif sanatları uygulamaları, beton bloklara karşı insanın renkli yaşamını sembolize ederler. Lif özlü yapıtların doğal çevre, açık hava veya kapalı mekânlarda oluşturduğu etki; kamusal alanı paylaşan, etkileşen bireylere lif sanatını uyum ve yumuşaklık ile sunar. Kamusal alanda lif sanatı uygulamaları gerçekleştiren sanatçı için alan, deneysel laboratuvar niteliğindedir. Kamusal alanlar; pedagojik kullanıma, tekstil sanatlarında lif bilinci ve belleğinin oluşmasına katkısı olan kentsel alanlardır. Bu alanların kolay erişilebilir nitelikte olması ve kısa süreli yoğun izleyici katılımı ile toplumsal lif sanatı belleğinin gelişmesine önemli katkı sağlamaktadır. Çalışmada konu bu ekseninde irdelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kamusal Sanat, Kamusal Lif Sanatı, Deneysel tekstil, Lif Sanatı.

FIBRE ART IN PUBLIC SPACE

ABSTRACT

There have been great similarities in the aerial view, sociological and cultural structure and social life of big cities. In the last twenty years, it has been observed that multi storey buildings and skyscrapers in many parts of the world have more common features. The unidentified architectural and formal similarities, general outlook of the buildings, the psychology of being stuck in narrow spaces and the phobia of a sky covered by skyscrapers are negative transformations in human life. This transformation has increased the number of similarities in the sociological and cultural practices in the life styles of individuals leading an urban life. In public space, positive and colourful alternatives are proposed for the negative and problematic structure of public life in the art platforms created by fibrous textile materials or “conceptual textile” art works. Public space covers all such places as squares, parks, green fields, streets, museums, universities, stations, metro stations, harbours, seaports etc. open to everybody regardless of class differences and priorities. Practices of fibre arts in public space symbolize people’s colourful lives in reaction to concrete blocks. The impression left by fibrous works on natural open or closed environments, the harmony and softness created by them have had positive reflections on individuals sharing the public space. Space is an experimental laboratory for an artist who works on fibre art. Public spaces are urban spaces that contribute to the formation of pedagogic usage, consciousness and memory of fibre in textile arts. The accessibility of public spaces and the fast and short participations of viewers have made important contribution the formation of a memory regarding social fibre art. This study has been carried out within this frame of understanding.

Keywords: Public Art, Public Space, Experimental Textiles, Fiber Art.

Kamu ve Kamusal Alan: Türk Dil Kurumunun Sözlüğü’ne göre kamu; halk hizmeti gören devlet organlarının tümü (2005: 1055), amme, bütün, hep sözcükleri ile eş anlamlı kullanılmakta, “kamusal” ise kamu ile ilişkilendirilmektedir. “Kamu” terimi aynı zamanda devlet misyonunu da temsil etmektedir. “Kamusal”ın ise, kavramsal güncel tartışmalar ile tam olarak anlam sınırları belli olmayan, geniş kapsamlı kullanıldığı görülmektedir. “Kamusal Alan” kullanımı, mana bakımından herkese açık olan alan ve mekân paylaşımıdır. Kamusal Yapı (İng, Public Building); bireylerin özel kullanımları için değil de, tüm toplum üyelerinin serbestçe kullanımı, yararlanması ya da toplumsal hizmetlerin yerine getirilmesi için yapılmış her tür yapıyı, toplumsal kullanıma açık kamusal binaların tümünü kapsar (Sözen, 2001: 122). Ancak Habermas’a göre salt “kamusal binalar” sözü bile, söz konusu binaların herkese açık oluşundan öte bir şeyi ifade etmektedir. Bu binaların kamunun gidiş gelişine açık olmaları bile zorunlu değildir. Bunlar devletin kurumlarını barındırdıkları için, bizzat bu nitelikleri gereği kamusaldır. Devlet “kamu erki”dir (1997: 58). Toplum yaşamında kullanımda olan kamusal alanlar, hiç bir sınıf ve zümreye ait özel değildir, tüm halka açıktır. Özbek’e göre; “her ne kadar sözün gelişi olarak devlet otoritesi için kamusal alanın yürütücüsü deniyor olsa da, devlet aslında kamusal alanın bir parçası değildir. Kuşkusuz devlet otoritesi genellikle “kamu” otoritesi olarak ele alınır; ama bu kabul, kamusal alanın özelliğinden, yani devletin tüm yurttaşlarının selametiyle ilgilenmesi görevinden türetilmiştir” (2004: 33).

Kamusal alan tartışmalarındaki; “kamu” kimdir ve nasıl bir görünüme sahiptir? Bu alanda sanatın özgürlüğü ne derece kadar kabul edebilir veya kabul edemediği yapıtlara karşı nasıl tepki verir? gibi sorular, bize göre kamusal alanda sergilenen sanat uygulamalarında izleyici konumundaki toplumun kültür yapısı ve sunulan yapıtların algılanması bakımından önemlidir. Ayrıca bilindiği gibi toplumsal kültürel değerler, coğrafi bölgelere göre tipolojik değişkenlik gösterir, bir bölgenin her noktasında eş değer değildir. Kamusal alanlar kentin ortak kullandığı yaşam alanlarıdır. Bu nedenle kamusal alanlar olan yollar,

* Bu çalışma, Akdeniz Üniversitesi G.S.F. Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü tarafından 08-10 Ekim 2012 tarihleri arasında düzenlenen “1. Uluslar arası Moda ve Tekstil Tasarımı Sempozyumu”nda bildiri olarak sunulmuştur.

* Yrd. Doç., Beykent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, caferarslan@beykent.edu.tr

meydanlar, yeşil alanlar çağdaş kentlerin dinamiği içinde, üstün bir yere sahiptir. Aynı zamanda kentsel gelişim süreçlerinin çok önemli bir görünümünü oluşturmaktadırlar. Gökçür'e göre söz konusu alanlar "kamusal alan kullanıcıları" için, pozitif bir imaj oluşturmayı sağlar (2008: 7). Öte yandan kamu yönetimini elinde bulunduran siyasi iradelerin, kentin kamusal alanlarını kendi tercihlerine göre değişikliklere gittiği bilinmektedir. Antmen bu durumu "Ülkemizde açık alanlara yerleştirilen heykellerin akıbeti belli. Bizim kültürümüzde heykel, açıkça hâlâ sevilmiyor. Figüratifi de soyutu da açık alanlardaki doğa koşullarına değil, kültür koşullarına maruz kalıyor" şeklinde betimlemektedir (2011). Bu duruma göre kamusal alanda bir eser gerçekleştirecek olan sanatçının baz alacağı kıstaslar sorunsalı ortaya çıkmaktadır. Sanatçı, evrensel estetik değer ve normlarına uygun bir eser üretirken eserin sergileneceği kamusal alanın toplumsal kamu düzeyine göre mi yapıtlarını sunacaktır. Bu duruma değinen Antmen'e göre; kamusal alana geçici veya kalıcı bir sanat eseri yerleştirmek söz konusu olduğunda, kamunun bu sürece nasıl katıldığı, süreci veya sonucu nasıl sahiplendiği veya sahiplenebileceğine dair somut cevapların olmaması karşılaşılan bir diğer önemli sorundur. Kamusal alanlara yerleştirilen heykellere kimlerin, nasıl karar verdiği, bu kararların alınmasında herhangi bir sanat uzmanı veya kurulunun rol oynayıp oynamadığı ve kamusal alanda sanat yapıtlarının yerel yönetimlerce ve yönetimin değişmesi durumunda korunma koşullarının hangi yasal çerçevede düzenlendiği sorularına net bir şekilde yanıt verilebilmesi büyük önem taşımaktadır (2011).

Lif Sanatları ve Kamusal Alan İlişkisi: Lif sanatlarının sergilenmesinde; kent meydanları, caddeler, sokaklar, parklar, toplu taşıma araçları, metro istasyonları ve iç mekanları, vapur ve vapur iskeleleri, hastaneler, üniversite ve okul bina ve açık alanları oteller, alışveriş merkezleri açık veya kapalı vb. uygulama alanları kullanılır. Bu alanlar, bir ücret ödmeden erişilebilen alanlardır. Kamusal alanda yer alan tekstil sanat ürünleri kısa süreli değişkenliğe olanak sağlayan yapıtlar ile gerçekleştirilmektedir. Lif sanatı; makro ölçekte kentte uygulanacağı gibi, çıplak gözle görülebilen ayrıntılardan oluşan kamusal yaşam alanında fark edilebilen mikro ölçekte de kullanılmaktadır. Lif sanatı yapıtları sergilenme türlerine göre yüzeysel, üç boyutlu yumuşak heykel formları, inter-aktif uygulamalar ve belirli mekânda yerleştirme (enstelasyon) veya giyilebilir giysi düzenlemeleri ile kamu paylaşımına açık alanlarda sergilenir ve sunulur. Kamusal alanda sergilenen yapıtlar, galerilerdeki gibi koruma altında değildir. Güncel yaşamın parçası haline dönüşürler. Bazen hoş karşılanmayan, benimsenemeyen yapıtlara müdahale veya imha edilme riskiyle karşı karşıya kalırlar. Lif sanatı, öncelikle doğayı sevmekle başlar. Doğa sevgisi, bilinci ne kadar erken yaşlarda bireylere kazandırılırsa, lif sanatlarının gelişiminden o oranda daha çok söz edebiliriz. Örneğin; Japonya'da, orta öğretim programlarında yer verilen lif eğitim programları ve lif sanatı yarışmaları lif bilincinin gelişmesine katkı vermektedir. Uluslararası sergi katılımlarında Japonyadan gelen sanatçıların lif sanatı uygulamalarında daha tutarlı estetik düzeyi yüksek nitelikli yapıtlarla karşılaşılmaktadır. Hollanda'lı görsel sanatçı Antoon Versteegde, hafif bambu çubukları kullanarak kurduğu projesini, gönüllü katılımcılar ile birlikte uygulamaktadır. Sanatçı kurduğu yapıtlarda; bambu kamışlar, bayraklar, halat ve lastik bantlar gibi hafif malzemeler ile açık havada kamusal alan projeleri gerçekleştirmektedir. Versteegde, büyük ölçekli interaktif projeler ile geniş deneyim kazanmıştır. Sanatçı, gönüllü gruplarla yaptığı çalışması sırasında geliştirdiği yapı tekniğini katılımcılara aktarır. Bu çalışmalarda kamusal alandaki halk, aktif bir rol üstlenmektedir. Kısa sürede hazırlanan eserlerinin çoğu, uzun süreli kalıcı sergileme için uygun değildir. Yapılar, kısa süreli sergi sunumunu tamamladıktan sonra kaldırılırlar. Versteegde'nin kişisel rüyası, somut görsel görüntüye dönüşükten sonra, deneyim kolektif bir bellek olarak akıllarda ve fotoğraflarda kalır (www.versteegde.nl). Christo'nun çizimlerini 1979 yılında yaptığı "The Gates" adlı çalışması, New York Central Park'da 2005 yılında tamamlandı. Eser, kamusal alan olan Central Park'ın yürüyüş yolları üzerinde uygulandı. Projenin hazırlanmasında; 96,5 km safran renkli vinil kumaş kullanıldı. Proje, asfalt yol üzerine konumlandırılmış dikey direk üzerinde inşa edildi. Projenin tamamı Christo ve Jeanne Claude tarafından desteklendi. Sançılar çalışma için ayrıca bir başka destek ve bağış kabul etmediler. Central Park'ı çevreleyen kentin blokları arasında safran renkli kumaşlar, yürüyüş yollarında ve ağaçların arasında rüzgârın hareketleriyle birbirleri takip eden akan kumaşlar sürekli değişen hareketlerle dalgalandılar. New York halkı, parkı her zamanki gibi kullanıma devam etti. Soğuk kış günlerinde, "The Gates" altında yürüyen insanların üzerinde, safran renkli kumaş sıcak gölgelerle dalgalandı. Christo'nun safran renkli vinil kumaşlarla bir kentin nasıl değiştiğini gösteren başarılı uygulamalarından birisi olarak kabul edilen çalışması, "Land art" olarak tanımlanmaktadır (www.christojeanneclaude.net). Kamusal alanda lif sanatı uygulamaları kullanan sanatçılardan Magdalena Abakanowicz, lif özlü çalışmalarını açık havada iklim şartlarına karşı daha kalıcı malzeme olan demir döküme dönüştürmüştür. "Agora" adlı 106 parça figür uygulamasının her biri yaklaşık; 2.75 cm yükseklikte olup, yürüyüş hareketinin donmuş kabuk görünümü figürlerden oluşmaktadır. 2006 yılında Chicago Grant Park'ta sergi kurulumu gerçekleştiren sanatçı, sergideki her figürün lif modelini ve her kalıbın modelini üç yardımcısı ile birlikte hazırladı. Sanatçının çalışmasında figürlerin yüzeysel dokuları, her birinden farklı bireysellik ifade etmektedir. Polonya'da 2004 - 2006 yılları arası dökülmüş olan heykeller daha sonra ABD'de Chicago Grant Park'ta sergilenmiştir (www.abakanowicz.art.pl).

Fot. 1: Antoon Versteegde. **Fot. 2:** "The Gates" New York Central Park, '05
Fot. 3: Magdalena Abakanowicz, Chicago Grant Park, 2006. **Fot. 4:** Toshiko Horiuchi, Oyun parkı.
Fot. 5: "Under The Baobab" South Bank Center, 2012, Londra.

Fot. 6: "Düğüm" Cafer Arslan, 2008, Beykent Üniversitesi Ana bina girişi, Ayazağa yerleşkesi, İstanbul

Japonya doğumlu Toshiko Horiuchi, lif özlü tekstil yapılar kullanarak, kamusal alanda yenilikçi uygulamalar gerçekleştirmektedir. Sanatçının burada yer verdiğimiz çalışması, kamusal alan olan çocuk parklarında, tığ örme tekniği ile gerçekleştirmiş olduğu uygulamalarıdır. Çocuklar için tığla örülmüş oyun parkı alanları gerçekleştiren sanatçının çalışmalarında oyun alanının tamamı örgü yapı ağ üzerine kuruludur ve soğuk metal- plastik yüzeyler kullanılmamaktadır. Sanatçı böylece, çocukların çarpma, düşme vb. oyun kazalarına karşı, daha güvenli oyun alanları imkânı sunmuştur. Ayrıca çocukların örgü ağlara kolay tırmanabilmeleri, pedagojik psiko motor gelişim sürecini destekleyici niteliktedir. Sanatçı oyun- heykel kavramını geliştirmek için ilk uygulamasını 1992 yılında Japonya'da bir kamusal alan olan milli parkta gerçekleştirdi. Sanatçı uygulamalarını; "onlar en ufak bir harekete duyarlı, esnek renkli ağlardan oluşan güvenli güçlü yapılar" olarak tanımlamaktadır (www.treehugger.com). "Under The Baobab" isimli proje South Bank Center'da Chelsea College'in Tekstil Sanat ve Tasarımı Yüksek Lisans öğrencileri tarafından tasarlanmış ve uygulanmıştır. 2012 yılında dört ay boyunca Waterloo Köprüsü yanında sergilenen çalışma, 2012 Londra yaz olimpiyatları kapsamında gerçekleştirilen kamusal alanda lif sanatı uygulamalarına örnek uygulamalardan birisidir. Dünyanın birçok yerinden gelen renkli kumaşlardan seçilerek yapılmıştır. Olimpiyatlar için düzenlenen festival kapsamında hazırlanan on beş metre yüksekliğindeki ağaç, dünyanın farklı ülkelerinden gelen kumaşlarla tasarlanmış ve aralarında Türk kumaşlarının da bulunduğu ağacın yapım projesinde Londra'da yaşayan Türk tasarımcı Serap Pollard'da yer almıştır (www.dha.com.tr).

Türkiye'de Tekstil Lif Sanatının Durumu ve Kamusal Alanda Lif Uygulamaları: Öncelikle Türkiye'de, tekstil sanatları hakkında toplumsal düzeyde lif bilincinin yaygın bilinir düzeye henüz ulaşmadığını belirtmemiz gerekmektedir. Güncel disiplinler arası sanatsal tekstil üretimlere bakıldığında; heykel, resim gibi farklı disiplinlerden sanatçıların, lif özlü materyalleri tercih ederek ürettikleri yapıtların güncel sanat ortamında izlendiği görülmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde tekstil lif sanatı uygulamaların çoğunlukla akademisyenler tarafından yapıldığı ifade edilebilir. Lif sanatlarını yaşam biçimine dönüştüren sanatçı akademisyenlerin sayısı ise oldukça azdır. Tekstil lif sanatları açısından bugün görülen tablo üzücüdür. Tekstil lif sanatlarına ilişkin sergi vb. organizasyonların devamlılığının olmadığı izlenmektedir. Bu bağlamda, "1. Uluslararası Antalya Moda ve Tekstil Tasarım Bienali" ve "1. Uluslararası İstanbul Tekstil Sanatı ve Sempozyumu" gibi önemli organizasyonların başlaması, bu alanın gelişmesine yaygınlaşmasına katkı sağlayacaktır. Ülkemiz açısından olumlu olan bu gelişmelerin sürekliliği önem taşımaktadır. Bu tür organizasyonların ulusal estetik değerler ile kolektif çağdaş lif belleğinin oluşmasına ve gelişmesine katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Uluslararası yurtdışı tekstil sanatı disiplininde düzenlenen tekstil lif sanatı sergilerine Türkiye'den katılımın her geçen yıl sayısal olarak artış göstermesi ayrıca sevindirici gelişmedir. Aşağıda Ülkemizde kamusal alanda gerçekleşen lif sanatı uygulamalarından birkaç örneğe ve bunların farklı uygulama bilgilerine yer verilmiştir. Ayla Salman Görüney'in 1974 yılında İstanbul Sheraton otelinde yer alan, yüzeysel nitelikteki "Narlar" adlı yapıtı, 850 x 300 cm boyutunda olup, pamuk ve sisal'in kullanıldığı el dokuması uygulamasıdır (Özay, S.2001:152). Gül Bolulu'nun hazırladığı "Dokunmuş ağaçlar sergisi" Kadıköy- İstanbul'da Özgürlük Parkı'nda 2008 yılında sergilenmiştir. Sergide, parkta bulunan ağaçların gövdeleri üzerine kendin liflerle hazırlanmış dokumalar giydirilmiştir. Cafer Arslan'ın "Düğüm" adlı çalışmasında ise, kamusal alanda, tekstil lif özlü kumaş kullanımı ile plastik değerler üretilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın amacı; sergi alanına, ana binaya giren her hangi bir izleyicinin; sorunsal her hangi bir durum karşısında; problemi, bir düğüm sembolü, somut bir form olarak görmesi ve farklı açılardan bakabilme olanağının sağlanmasıdır. Gri tonların hakim olduğu sergileme alanında çelik konstrüksiyonlar arasında düzenlenen çalışmada, özellikle renkli kumaşların kullanılması tercih edilmiştir. Çalışma; Beykent Üniversitesi ana bina girişinde 2008 yılı Kasım ayında, bir ay süreyle sergilenmiştir. Çalışmada 10 m. uzunluğunda farklı çaplarda, esnek vinil havalandırma hortumları üzerine, farklı kalınlıkta ve renkte, çizgili, pamuklu ve örgü kumaşlar kaplanmıştır. Elde edilen serbest düğüm formlarından oluşan birimler, zeminden 3m. ve 10m. arasında farklı yükseklikte tavandan giriş mekan boşluğunda serbest dağılımlarla sarkıtılmıştır. Ülkemizde kamusal alanda lif sanatına ilişkin yapılan çalışmalara, öğrenci işleri de örnek verilebilir. Söz gelimi "Hayatımda Kablo" başlıklı serginin ilki 6 Haziran 2008 tarihine kadar Fındıklı Parkı Rihtımında sergilendi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi öğrencilerinin hazırladığı yirmi proje kapsamında, gerçekleşen projenin çalışmaları Mudanya'da bir kablo firmasının atölyelerinde gerçekleşmiştir. Öğrencilerin elektrik kablolarından ürettikleri yapıtlar, ikinci bir sergi ile ve yine aynı kablo firmasının desteğiyle, bu kez on yedi katılımcı ile 27 Mayıs -11 Haziran 2011 tarihlerinde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde sergilenmiştir. Ayrıca, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi öğrencileri ve akademisyenleri ile birlikte Şile fenerinin 150. yılı kutlamaları kapsamında "İşğe Kavuşmak" adlı çalışmayı gerçekleştirdiler. Proje; çevrede lif sanatı - paketleme projesi olarak, 18 -26 Temmuz 2010 tarihleri arasında halka açık kamusal alanda gerçekleşmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Görülmektedir ki, lif sanatı uygulamaları yalnızca, kapalı galeri salonlarıyla sınırlı kalmayıp, sokağa, iş merkezlerine, parklara, meydanlara vb. herkesin geçerken görebileceği kamusal alanlar da düzenlenmekte ve yaşamın bir parçası olmaktadır. Kamusal alanda, uluslararası lif sanatı örnekleri incelendiğinde; lif bilinci ile lif sanatı anlatım dilinden söz edebilmekteyiz. Üç boyutlu lif sanatı uygulamaları gerçekleştiren lif sanatçıları, en az bir heykeltraş kadar estetik bilgi ve beceriye sahip olmak zorundadır. Bugün günümüzde gördüğümüz pek çok örnekte maalesef geleneksel tekstil sanatı/ zanaatı ile çağdaş tekstil lif sanatı arasındaki farkın anlaşılmadığını görüyoruz. Bu bir çeşit cendere olarak yorumlanabilir. Folklorik lif değerlerin korunması geliştirilmesi konusu bir başka konu başlığı altında değerlendirilebilirken, çağdaş özgün tekstil lif sanatları uygulamaları farklı bir yaklaşım olarak algılanmalıdır. Ayrıca "wearable art" olarak tanımlanan sanatsal nitelikli giysi ve moda tasarımı uygulamaları, lif sanatı çatısı altında değerlendirilen yine aynı çalışma alanı olarak görülmelidir. Özellikle Uluslararası sergi organizasyonlarında lif sanatı uygulamaları ile giysi formunda uygulamalar ayrı sınıflandırılıp sunulmasını öneriyoruz. Sergi izleyicisi açısından, her türden işin bir arada sergilenmesi, sergilerin nitelik olarak düzeyini düşürmekte ve izleyicinin dikkatinin dağılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle sergi organizasyonları ayrı kategori başlıkları altında düzenlenmesi bu karışıklığın ortadan kalkmasına ve daha nitelikli sergilerin oluşmasına yardımcı olacaktır. Bu nedenle biraz önce yukarıda değindiğimiz geniş kapsamlı etkinliklerin bundan sonraki tekrarlarında kamusal alanda lif sanatı başlığı

altında kapsamlı bir etkinliğe yer vermeleri lif bilincinin de gelişimine çok önemli katkı verecektir. Eğitim, önemli sergiler ve sanatçı duyarlılığıyla birlikte gelişecek olan kamusal alanda lif sanatının başvurduğu görsel estetik lif dili aracılığıyla, izleyici kitlesi arasında bir bağ kurması lif sanatlarının ortak kazanımı olacaktır. Kamusal alanda lif sanatı uygulamalarının çoğalması toplumsal lif bilincinin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır. Açık hava veya kapalı kamusal alanlarda gerçekleştirilecek her sergi toplumsal lif kültürümüzün ve aslında zengin tekstil geleneğimizin de anlaşılmasına, gelişmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- A.Aksoy, E. Ertürk (Eds.), Kamusal Alan ve Güncel Sanat, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007.
- Antmen, A. (19 Ocak 2011). İKSV, Radikal Gazetesi.
- Arslan, C. (2010). "Küreselleşmenin Doğu, Batı Tekstil Sanatlarına etkileri ve Yeni Yaklaşımlar", 5. Uluslararası Öğrenci Trienali Sempozyum Bildiri Kitabı, Marmara Üniversitesi, G.S.F., İstanbul, s.92.
- P. Gökğür, Kentsel Mekanda Kamusal Alanın Yeri, İstanbul Bağlam Yayınları No: 295, 2008.
- J. Herbermas, Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü, (Çev. T.Bora ve M. Sancar), İletişim Yayınları, İstanbul, 1997.
- S. Özyay, Dünden - Bugüne Dokuma Resim Sanatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.
- M. Özbek, Kamusal Alan, Hil yayınları, İstanbul, 2004.
- R. Sennett, Kamusal İnsanın Çöküşü, (Çev.S. Durak ve A. Yılmaz), Ayrıntı Yay., İstanbul, 2002.
- M. Sözen, U.Tanyeli, Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1992.
- T.D.K. Türkçe Sözlük, 2005, Ankara, s.1055.
- <http://www.abakanowicz.art.pl>, (20.07.2012)
- <http://www.christojeanneclaude.net/> (24.07.2012)
- <http://www.flickr.com> Fotoğraf; Andrew Eadie (20.07.2012)
- <http://www.iksv.org/tr> (15.07.2012)
- <http://v3.arkitera.com> (10.12.2012)
- <http://msgsutextileandfashion.blogspot.com> (15.11.2012)
- <http://www.tdk.gov.tr> (20.07.2012)
- <http://www.radikal.tr> ANTMEN A. 19.1.2011 Tarihli Radikal Gazetesi, (20.07.2012)
- <http://www.treehugger.com> (Erişim Tarihi: 22.07.2012)
- <http://www.versteegde.nl/> (Erişim Tarihi: 18.07.2012)

Görsel Kaynakça

Fotoğraf 1: Antoon Versteegde (www.versteegde.nl), Fotoğraf 2: "The Gates" New York Central Park, 2005. (www.christojeanneclaude.net), Fotoğraf 3: Abakanowicz Magdalena, Chicago Grant Park, 2006, (www.abakanowicz.art.pl), Fotoğraf 4: Toshiko Horiuchi Oyun Parkı, (www.treehugger.com) Fotoğraf 5: "Under The Baobab" Southbank Center, 2012, Londra (www.flickr.com), Fotoğraf 6: "Düğüm" Cafer Arslan, 2008, Beykent Üniversitesi Ana Bina Girişi, Ayazağa Yerleşkesi, İstanbul.